

15-Yanvar, 2026-yil

RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI

Mirzayev Dilshod Xakimovich

TATU, mustaqil tadqiqotchi

Raqamlashtirish axborot texnologiyalarini joriy etish ko‘lami bilan chambarchas bog‘liq bo‘lsada, tashkiliy va strategik o‘zgarishlarni ham taqozo etadi. Shuning uchun ham ayni paytda, raqamli texnologiyalardan foydalangan holda yangicha ish uslubiga o‘tish, yangi axborot va kommunikatsion texnologiyalar yordamida tashkiliy jihatdan yangilashga katta e’tibor qaratilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti ta’biri bilan aytganda, “Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga yuksalishning eng qisqa yo‘lidan borish imkoniyatini beradi. Zero, bugun dunyoda barcha sohalarga axborot texnologiyalari chuqur kirib bormoqda”. Bundan tashqari, 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida “Raqamli iqtisodiyotni asosiy «drayver» sohaga aylantirib, uning hajmini kamida 2,5 baravar oshirishga qaratilgan ishlarni olib borish” maqsadi qo‘yilgan bo‘lib, uning doirasida iqtisodiyotning real sektorida hamda moliya va bank sohalarida ishlab chiqarish va operatsion jarayonlarni raqamlashtirish darajasini 2026 yil yakuniga qadar 60 foizgacha oshirish vazifasi belgilangan [1].

Shu jihatdan qaraganda, raqamli transformatsiya jarayonlarini tizimli tahlil qilish asosida uning nazariy-konseptual jihatlarini yoritish, mavjud muammolarni aniqlash va istiqbolli yo‘nalishlarni belgilash dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Fikrimizcha, raqamli transformatsiya — bu kompaniyaning biznes jarayonlariga yangi yoki raqamli texnologiyalarni joriy etish usuli bo‘lib, ulardan biznes faoliyatini o‘zgartirish va yaxshilash uchun foydalaniladi. Buning hisobiga uning miqyosi kengayib, yanada samaraliroq bo‘ladi.

Bu shunchaki ma’lumotni raqamlashtirish emas. Bu kompaniyani raqamli makonda targ‘ib qilishga qaratilgan tadbirlarning katta to‘plamidir. Siz turli tajribalarga tayyor bo‘lish, eskirgan biznes jarayonlaridan voz kechish va biznesni kengaytirish uchun zamonaviy texnologiyalardan foydalanish kerak. Raqamli axborot strategiyasi kompaniyaning o‘sishiga, daromadning oshishiga va yaxshilangan imidjga olib keladi. Yangi imkoniyatlar ochiladi. Biroq, har bir narsaning salbiy tomoni ham bo‘ladi.

15-Yanvar, 2026-yil

1-jadval

Raqamli transformatsiyaning afzalliklari va kamchiliklari²⁷

Afzalliklar	Kamchiliklar
Jarayonlarni avtomatlashtirish Barcha ma’lumotlar bir joyda saqlanadi va tizim tomonidan qayta ishlanadi, bu inson omilining ta’sirini kamaytiradi va ish tezligini oshiradi.	Katta xavf Kompaniya ko‘p yillar davomida ishlayotgan biznes jarayonlariga ta’sir qiladigan tub o‘zgarishlarga muhtoj. Ishlarni bajarishning yangi usullari paydo bo‘ladi.
Ishlab chiqarishning oshishi Xizmat sifati yaxshilanadi, mijozlar vaqtini tejaydi, savollariga javob oladi va sifatli mahsulot xarid qiladi.	Yanada ko‘proq yangilanishlar Masalan, yangi biznes jarayonlarini boshqarishga yordam berish uchun xodimlar va biznes egalarini o‘qitish zarur.
Xarajatlar qisqarishi Jarayonlarni optimallashtirish hisobiga innovatsiyalarni joriy etish va rivojlantirish uchun vaqt va imkoniyatlar paydo bo‘ladi. Bu esa kelajakka investitsiyalardir.	

Shuni ta’kidlash kerakki, har qanday o‘zgarishlar muayyan qiyinchiliklar bilan bog‘liq. Ko‘pgina mijozlar yangi texnologiyalarni qabul qilishga tayyor emas. «Eskicha fikrlaydiganlar» chat bot orqali muloqot qilishdan ko‘ra, kompaniyaga qo‘ng‘iroq qilishni afzal ko‘rishadi. Yangi funksiyalarni joriy etish ularni ulardan qanday foydalanishni o‘rganishga vaqt ajratishga majbur qiladi. Hamma ham bunga tayyor emas. Shuning uchun ba’zi mijozlar ketishlari mumkin. Biroq, kelajakda yangi texnologiyalarni joriy etish tufayli mijozlar soni ancha ko‘payadi va ularning sodiqligi yuqori darajada bo‘ladi.

Raqamli transformatsiya texnologiyalariga biznesni rivojlantirish uchun texnologiyadan foydalanish haqida gapiradigan bo‘lsak, bu vositalar nima ekanligini va ular qanchalik foydali ekanligini tushunish kerak.

²⁷ Tadqiqot natijalari asosida muallif tomonidan shakllantirilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YHATI:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi “2022 – 2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida” PF-60-son Farmoni.
2. Lammers, T., Tomidei, L., & Regattieri, A. (2018). What Causes Companies to Transform Digitally? An Overview of Drivers for Australian Key Industries. 2018 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET).
3. Matt, C., Hess, T., & Benlian, A. (2015). Digital Transformation Strategies. Business & Information Systems Engineering, 57(5), 339–343.

